

Saulėta, diena 55°, naktį 40.
Saulė teka 6:30, leidžiasi 4:38

VOL. LXI

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Chicago, Ill. — Penktadienis, lapkričio-November 8 d., 1974 m.

Kaina 15c

264

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanians In The United States

ČIKAGA LAUKIA KUDIRKOS IR JO ŠEIMOS

RINKIMUOSE BALSAVO TIK 38%

ČIKAGA. — Antradienio rinkimai paliko Illinois ir kitų valstijų respublikonų partijos organizacijas griuvėsiuose. Senatorius Charles Percy lapkričio 18 d. šaukia Illinois respublikonų vadų suvažiavimą. Balandžio mėn. vėl bus svarbūs rinkimai Čikagoje. Tiems rinkimams reikia pasiruošti, surinkti lėšų, išstatyti ir užregistruoti kandidatus į miesto mero, išdininko ir kitas vietas.

Washington prezidentas Fordas pasikalbėjo su senato demokratų vadu sen. Mansfieldu, kuris prezidentui pažadėjo dirbti bendrai, kovojant su infliacija ir kitais rūpesčiais. Prezidentas prašo kongresą greit priimti jo pasiūlytus įstatymų projektus, greit patvirtinti viceprezidentą kuriuo pasiūlytas Rockefelleris.

Stebėtojai mano, kad naujasis kongresas atmes kai kuriuos prezidento kovos su infliacija planus. Kongresas šiais metais gali priimti kokį nors valstybinį sveikatos draudimo planą, nors daktarų unija — AMA ir stipriai prieš jį kovoja. Atstovas Joel Broyhill iš Virginijos, vienas arčiausių sveikatos draudimo priešu, buvo palaidotas respublikonų partijos griuvėsiuose antradienio rinkimuose.

Antradienį balsavo tik apie 38% balsuotojų, kas yra mažiau, nei nuo 1946 metų. Mažiau balsavo tik 1942 m., kada daug vyrų buvo kariuomenėje.

Atstovų Rūmuose prieš rinkimus buvo 248 demokratų, o dabar yra 291. Respublikonų buvo 187, o dabar — 144. Senate panašūs padėtis: demokratų buvo 58, dabar — 61, respublikonų buvo 42, dabar — 39.

Rinkimuose daugiau pasireiškė moterys. Connecticute moteris Ella Grasso buvo išrinkta gubernatorium. Anksčiau buvusios gubernatorės: Alabamoje, Wyominge ir Texase, pateko į tą vietą, paveldėdamos savo vyrų darbą, tačiau Grasso buvo pirmoji balsuotojų išrinkta. Kongrese bus 17 moterų, praėjusiam buvo — 16. Daugiau moterų buvo išrinkta į valstijų asamblėjas. Bostone į seimelį pateko lesbienė užstovė, kovojusi už homoseksualų teises. New Yorke gubernatoriaus padejėja bus Mary Ann Krupsak. Nevadaus viešųjų namų savininkė Beverly Harrell, iš naujo susikaučius balsus, pralaimėjo rinkimus, nes ji gavo 2,550, o jos konkurentas, gazolino stoties savininkas, Don Moody surinko 2,673 balsus. Little Rock į teisėjo vietą balsuotojai išrinko Florence Watts, kuri mirė rugsėjo 19 d.

Kazimieras Oksas pralaimėjo rinkimus, nors gavo 414573 balsus.

Schlesingeris lankė vokiečių manevrus

MUNSTER. — JAV gynybos sekretorius Schlesingeris dalyvavo kartu su V. Vokietijos ministru Georg Leber vokiečių kariuomenės manevruose Vokietijoje. Spaudos konferencijoje Schlesingeris pareiškė, kad visos NATO valstybės turėtų stiprinti savo karines jėgas, nes jas stiprina Varšuvos pakto šalys.

Leberis pavažinėjo Schlesingerį nauju Leopard tanku ir parodė naują vokiečių helikopterį, kuris esąs labai greitas ir vikrus. Iš Vokietijos Schlesingeris nušėjo Italijon.

IS VISO PASAULIO

FAIRFAX. — Teismas Virginijoje nubaudė senatoriaus Kennedžio žmoną Joan už automobilio vairavimą išigėrus ir atėmė vairavimo leidimą šešioms mėnesiams. Ji teisme prisipažino kalta užgavusi kitą stovintį prie raudonų šviesų automobilį.

BELFASTAS. — Britų kareiviai sustabdė masinį kalinių bandymą išsiveržti iš Maze kalėjimo. Tunelį prasikase ariai, bandė pabėgti, tačiau kareiviai vieną nušovė, 35 sužėdė ir kitus sugaudė. Tas įvykis sukėlė piktas arių demonstracijas Belfasto. Du britų kareiviai buvo nušauti 47 mylios nuo Belfasto. Kitame puolime vienas britas sužeistas.

TORONTO. — Cukraus kainos pakilo ne tik Amerikoje, bet dar daugiau Kanadoje. Kanados maisto parduotuvių Sunnysbrook Food ragina vartotojus boikotuoti cukrų, jo nepirkti, kol kainos nenukris. Parduotuvių kaltina "tarptautinį manipuliavimą" dėl cukraus pabrangimo.

KAMPALA. — Ugandos prezidentas Aminas, įsakęs sumažinti Britanijos diplomatinės atstovybės tarnautojų skaičių iki 5, du diplomatus ištrėmė iš Ugandos. Britanija atsakė įsakymą iki sekmadienio sumažinti Ugandos atstovybės štabą iki penkių asmenų, iš 12 diplomatų. Spėjama, kad prezidentas Aminą supykino britų laikraščio Observer žinia, kad Aminas pats įsakė nužudyti savo vieną iš žmonių Kay, kurios kūnas rugpjūčio mėn. buvo rastas pamestame automobilyje.

LONDONAS. — Britanijos ūkininkai demonstruoja prie uostų ir perkerta iš jų einančius kelius, bandydami sustabdyti mėsos importavimą iš Airijos. Antradienį 24 val. streikavo britų geležinkeliečiai, reikalaujanti didesnių atlyginimų. Streikuoja cukraus fabriko darbininkai ir pieno išvežiotojai.

ČIKAGA. — Nuo lymfų vėžio mirė žinomas televizijos darbuotojas Bob Kennedy, 41 m. Jis vadovavo programai "Kennedy at night".

Isakė pagreitinti namų statybą

ČIKAGA. — Federalinis teisėjas Richard Austin pagrasino miesto ir federaliniams butų pareigūnams teismo pahiekinimo baudmėmis, jei pareigūnai neprašė greičiau vykdyti jo 1969 metais paskelbtą sprendimo: statyti baltųjų rajonuose pigių butų kolonijon.

Teisėjas Austin įsakė pastatyti 1,500 butų, iki šiol pradėtos statybos apima tik 63 butus. Teisėjas grasiina įsteigti specialią komisiją, kuri ištyrų, kodėl statyba eina taip pamažu. Teisėjas pasakė, kad tokiu greičiu už 10 metų bus pastatyti tik 126 butai.

Trys Nixono šeimos moterys paskutiniu metu pergyveno daug nemalonių ir rūpesčių. Iš kairės: ponė Pat Nixon, Julie Eisenhower ir Tricia Cox. Jos išėmė iš Long Beach ligoninės, kur buvo siam prezidentui padaryta operacija.

KISSINGERIS NESKRIS Į TURKIJĄ

WASHINGTONAS. — Valstybės departamentas paskelbė, kad sekretorius Kissingeris šiandien į Turkiją nevyks, kaip planavo, nes turkų vyriausybė atšaukė pasimatymą. Premjeras Ecevit vėl pranešė Turkijos prezidentui, kad jis negali sudaryti naujos vyriausybės, o senoji, tik laikinai einanti pareigas, negali daryti svarbių nutarimų su Kissingeriu. Vakar Kissingeris, pabuvęs Jordane ir Sirijoje atvyko į Izraelį, kur atvežė arabų vadų nuomonės apie ateities derybas.

Kipro salos graikų vadas Clerides pirmą kartą viešai kalbėjo apie reikalą steigti saloje turkų ir graikų federalinę valstybę. Tuo jis pripažino teritorijos padalinimą į graikų ir turkų zonas. Turkija jokio kitokio sprendimo nepriims, pasakė Clerides.

Egiptas prezidentas Sadatas pasakė po pasikalbėjimų su Kissingeriu, kad H. Kissingeriui toliau pavesta tarpininkavimo misija, jo pastangos esančios reikalingos.

Amerika jau nutarusi kalbėtis ir su Palestinos Laisvinimo organizacijos vadais. Izraelio vyriausybė irgi turėsianti priimti šį faktą. Izraelis ruošiasi net pakeisti savo ambasadorių Washingtono Dinitz, nes jis pasisakęs prieš Kissingerio paskiriamas derybas su palestiniečiais. Nauju ambasadorium numatomas Izraelio informacijos ministras Aharon Yariv.

Prancūzų komunistų spaudimas dideja

PARYŽIUS. — Prancūzijos vyriausybė kaltina komunistus, kad jų vadovaujamos unijos tyčia pradėjo streikuoti, norėdamos susilpninti Prancūziją. Komunistai siekia nuversti vyriausybę ir bando susilpninti ekonomiką.

Prancūzijoje streikuoja pašto, telefono, telegrafo įstaigų tarnautojai, dujų ir elektros jėgainių darbininkai, streikuoja autobusų šoferiai, agliakasiai ir tekstilės darbininkai.

Nors vyriausybė pažadėjo bendradarbiams visų metų pilną atlyginimą, unijos reikalauja "darbo pastovumo" ir infliacijos sustabdymo. Tai grynai politiniai streikai, pagal Maskvos Suslovio ir Ponomarevo įsakymą.

H. Kissingeris vėl derasi su arabais

KAIRAS. — Vakar sekretorius Kissingeris pasikalbėjo su Egipto prezidentu Sadatu, išskrido į Saudi Arabiją pas karalių Faisalą. Romoje Kissingeris slapta buvo susitikęs su Graikijos užsienio reikalų ministru, nes jis iš arabų kraštų skris į Turkiją tartis dėl taikos Kipro saloje.

Kissingerio vizitas arabų valstybėse siekia nustatyti, kokių padečių yra jo tarpininkautos derybos po arabų vadų konferencijos nutarimų. Padėtis pasikeitė, kai arabai įjungė į derybas naują veiksnį — palestiniečius, su kuriais Izraelis nemori visai derybų. Izraelio premjeras Rabinas parlamente pavadino PLO žmogžudžių organizacija, kuri gavo arabų leidimą steigti valstybę.

Buvęs Izraelio gynybos ministras Dayanas pasakė North-western-unte, kad Izraelis niekad nesiderės su PLO, nes "jie mums tėra teroristai, kurie grobia lėktuvus, grobia ir žudo mokyklų vaikus". Dayanas ragino Ameriką neparduoti Izraelio už naftą. Izraelis negali pralaimėti. Kitos valstybės pralaimi karus ir vėl grįžta į normalų gyvenimą, bet jei Izraelis pralaimės karą, jis, paprastai, dingęs, pasakė gen. Dayanas.

Argentina suvaržė civilines laisves

BUENOS AIRES. — Argentinoje prezidentas Perin dekretu buvo paskelbta apsausties būvis, uždrausti susirinkimai, suvaržytos kitos civilinės teisės, policijai leista be arešto sprendimo suimti įtartinus asmenis ir laikyti juos kalėjime.

Per 130 dienų nuo Perono mirties įvairios teroro grupės nužudė jau 137 asmenis. Vakar nužudytas vienas armijos karininkas, o jo sargybinis sužeistas. Apsiausties būvis įvestas po to, kai teroristai ėmė grasinti mokyklų vaikams. Tėvai pradėjo nebeleisti vaikų į mokyklas.

SIMAS KUDIRKA ATVYKSTA Į ČIKAGĄ

Simas Kudirka, jo žmona, duktė, sūnus ir motina šiomis dienomis atvyksta į Čikagą. Amerikos Lietuvių Taryba organizuoja sutikimą ir priėmimą. Šiomis dienomis bus paskelbtos platesnės žinios.

Svarsto Kubos blokados klausimą

QUITO. — Ekvadore šiandien susirenka Amerikos Valstybių Organizacijos užsienio reikalų ministrai svarstyti santykių su Kuba. Amerikai atstovauja delegacija vadovaujama Roberto Ingersolio, valstybės sekretoriaus pavaduotojo.

Amerikos valstybės prieš 10 metų nutarė paskelbti Kubai boikotą ir ekonomines sankcijas. Tuomet Venecuela reikalavo tų sankcijų, nes Kubos valdžia buvo pradėjusi kištis į Venecuelos reikalus, siųsdama teroristus ir agitatorius. Šiuo metu Venecuela reikalauja tas sankcijas atšaukti. Jai pritaria Kolumbija ir Costa Rica.

Sankcijų atšaukimui reikia 14 balsų iš 21 nario. Amerikos delegacija nutarusi nuo balsimo susilaikyti, tačiau, jei atsiras 13 valstybių, kurios norėtų santykius su Kuba atgaivinti, tai tada ir JAV prisidėsianti prie jų. Konferencija baigsis ateinančių antradienį ir, manoma, Kubai uždėtos sankcijos bus atšauktos.

Gromyko supykde kinų ambasadorių

MASKVĄ. — Kremliaus ceremonijose švenčiant bolševikų revoliucijos sukaktį užsienio reikalų ministras Gromyko pasakė kalbą, kurioje pabrėžė prezidento Fordo ir Brežnevo numatyto susitikimo Vladivostke svarbą, siekiant tolimesnio Amerikos-Sovietų Sąjungos santykių gerinimo.

Apžvelgdamas ekonominę padėtį Gromyko pasigyrė, kad, nežiūrint kai kurių rajonų blogo oro, javų derlius šiemet busias "ne toks blogas". Gromyko pradėjus kalbėti apie santykius su Kinija ir pareiškus, kad Pekino vadai bendradarbiauja su imperializmu ir reakcijos radikalais, Kinijos ambasadorius Maskvoje Liu Hsin-chuan atsikėlė ir išėjo iš salės.

Jordane pabėgo grupė karininkų

AMMANAS. — Karaliaus Husseinas šeštadienį šaukia nepaprastą Jordano parlamento sesiją, kuri priims konstitucijos pakeitimus ir užbaigs savo gyvavimą. Jordano vyriausybėje palestiniečiai nebebus atstovaujami, nes Jordanas atsisakė savo vakarinių žemių arabų vadų spaudžiamas.

Vakar Jordano keleivinis lėktuvas buvo pagrobtas grupės karininkų. Jie bandė nusileisti Libane, tačiau tas nedavė leidimo, tada lėktuvas nusileido Libijoje ir karininkai paprašė politinės globos. Spėjama, kad karininkai protestuoja prieš karaliaus nutarimą atsisakyti Vakarinio Jordano kranto, nes karininkų tarpe tas laikoma kapituliacija prieš Palestinos Laisvinimo organizaciją.

Dr. Kazys Bobelis gana ilgai telefonu kalbėjosi su Simu Kudirka, sustojusiu kelioms dienoms New Yorke, kurį norėjo pamatyti New Yorke gimusi Kudirkos motina, Marijona Šulskienė.

Iš Frankfurto Pan American lėktuvu Kudirkų šeima, amerikiečių lydimi, atskrido į New Yorką. Iš New Yorko American Airlines lėktuvu Kudirkų šeima atskris į Čikagą.

Svetimais darbais pasigirti mokantieji skelbė, kad jie apmokėjo Kudirkų kelią į Ameriką, bet ta kelionė Altiui kainavo 2,484 dol. Alto vadovybės darbai garsiau kalba, negu tuščios pagyros.

Čikagos Sun Times vakar įsidojo Kudirkų šeimos nuotrauką, kurioje su svečiais matosi ir latvis gydytojas dr. Roland Paegle. Laikraštis praneša ir apie Kudirkų nutarimą apsigyventi Čikagoje. Pasikalbėjęs su dr. K. Bobeliu korespondentas Larry Ingrassia rašo, kad Kudirkai apsigyvens Čikagos Marquette Parke, kur jiems esąs jau paruoštas butas. Bobelis pažadėjo korespondentui, kad Amerikos Lietuvių Taryba padės Kudirkai susirasti darbą.

Kongreso narys Robert Hanrahan pasakė, kad Kudirkos atvykimas į Ameriką yra jo dviejų metų kadencijos Kongrese aukščiausia viršūnė. Hanrahanas pasakė Kudirkai: "Amerikos lietuviai ir visi amerikiečiai šioje šalyje sveikina tavę atvykusį į laisvą bendruomenę, kurioje nėra sienų".

Simas Kudirka pasikalbėjime su AP reporteriu per vertėją pasakė, kad atvykęs Amerikon jau pirmą dieną jis skubėjo į maisto parduotuvę pažiūrėti ar tikrai jos lentynos tuščios. Jis tikėjosi rasti amerikiečių badaujančius, nes sovietų propaganda nuolat kartoją, kad Amerikoje trūksta maisto ir jo kokybė prasta. Sovietų spauda rašo apie masinį darbą ir badavimą, rašo, kad darbininkai yra spaudžiami savo prižiūrėtojų iki paskutinio kraujo lašo.

Kudirka pasakojo AP reporteriams, kad jis du kart buvo žudomas, po to, kai jis buvo atiduotas iš Amerikos laivo rusams. Pirmą kartą jį pagriebusieji rusai bandė pasmaugti elektros viela, tačiau Pakrancių Sargybos jūreiviai jį išgelbėjo. Antrą sykį jį bandė užmušti jau rusų laive, tačiau kažkas ėmęs šaukti: "Sustokit, mes turime jį gyvą nardinti".

Kudirka pasakė, kad maistas sovietų kalėjime buvo toks blogas, kad jam ėmė kristi dantys. Sovietų valdžia jam nepasakiusi, kad liepos 17 d. jam buvo pripažinta Amerikos pilietybė. Jam buvo pasakyta, kad jis paleidžiamas dėl sovietų valdžios humaniško, širdies, gerumo, nes jam užtektų turėtos baudmės.

Vakar Čikagos Daily News įsidojo pirmame puslapyje minėtą pasikalbėjimą su AP korespondentu ir įdėjo Kudirkos fotografiją, kurioje matosi jo kalėjime iškentėtų dienų atnešti veido pasikeitimai.

Detroito naujienos

Lietuviškųjų mokyklų 25 metų sukakčių minėjimas

7 apkrčio 9 d. Kultūriniam centre Southfield, Michigan, įvyks "Aušros" ir neseniai pasivadinusios "Žiburio" mokyklų 25-rių metų paminėjimas su turtinga menine programa, kurioje atliks oktetas iš Clevelando Oktetą pajavirins solistė Irena Grigaliūnaitė, sopranas. Vardas ir komponiatorius Rytas Babickas. Po programos vaisės ir šokiai grojant akordionais Rimui Kasputiui ir Antanui Čerskui. Lietuviškoji mokykla gyvuok!

Džiugios sukakties smagiai atšvęsti susirinkę, dainų garsams ūnų keliant, sveikiname vienas kitą: mokyklų steigėjai ir išlaikytojai, globėjai ir palaikytojai, klebonai ir kapelionai, tėveliai ir tėvų komitetai, vedėjai ir direktoriai, mokytojai ir mokiniai, radijo valandėlių pranešėjai, spau-

dos darbuotojai, fotografai, sambūriniai ir organizacijos ir tu kiekvienas lietuvi, kuris, jei ne darbu — auka, tai geru žodžiu švietimo darbą vertinai!

Per 25-erius metus Detroito lietuviškos mokyklos keitė savo globėjus, keitė pastoges ir vardus, keitė vedėjus ir mokytojus, keitėsi mokiniai, buvo keičiamos mokslo programos ir pamokų lentelės, tačiau liko nepakeičiama ir amžinai tegu dega tėvynės meilės liepsna, lietuvių kalbos meilė ir ištikimybė savo tautai ir Lietuvai! Sukaktį linksmai švęsdami nepamirškime ir rudenį mūsų tautinio gyvenimo reikinių: ne vienoj šeimoj nebeskamba gimtoji kalba, daug šeimų nebeleidžia savo vaikų lietuviškon mokyklon. Kad ir kaip tamsūs bebūtų mūsų tautai lapkričiai, jūs žėrėkite, "Aušra" ir "Žibury", skaidria šviesa, didžiu tikėjimu ir meile ir viltim: išlikim tautai mes gy-

vi ir vėl laisva bus Lietuva! (Iš dalyvavo per 20 parų. Į kuopa įstojo šie nauji šauliai kandidatai: Gediminas Vindašius, Liuda Raubienė, Adelė Murinienė, Ursulė ir Stanley Southills. Susirinkimas praėjo geroje nuotaikoje.

"Švyturio" jūros šaulių priešmetinis susirinkimas

Susirinkimas įvyko šv. Antano parapijos patalpose lapkričio 3 d. Susirinkimą pradėjo pirm. Romas Macionis. Priėmus darbotvarkę, pereinama susirinkimo protokolą perskaitė Petras Bilevičius. Po trumpų diskusijų, protokolas priimtas kaip skaitytas.

Aptartas pereinamas susirinkime numatytas koncertas baliaus, kuris įvyks šio lapkričio 16 d. Lietuvių namuose. Minimų reikalų pranešimą padarė pirm. R. Macionis, papildė Alfą Šukys. Jau susitarta su soliste Justina Sriubickiene iš Toronto, akompaniatorius Eugenijus Krisciūnas. Programą dar pajavirins vietinės pajėgos, kurios bus paskelbtos vėliau. Šokiams gros akordionistas Rimas Kasputis su papildomais instrumentais. Stalų, kas nori, gali užsisakyti iš anksto pas kuopos pirm. R. Macionį 283-3867. Įėjimo aukas: moksleiviams 3 dol., pensininkams 5 dol., ir visiems kitiems 6 dol. Bus ir kitokių pajavirinių: dovanų stalas su turtingomis dovanomis. Susirinkime taip pat buvo nutarta gruodžio mėn. 15 d. šaukti metinį narių susirinkimą šv. Antano parapijos patalpose. Susirinkime

Etninių grupių susirinkimas

Spalio mėn. 30 d. Wayne State universitete, Alumnų pastato salėje etninių grupių kambarių įrengti susirinko 10 tautybių atstovai, tame skaičiuje ir Lietuvių atstovai: vicepirm. Stefa Kau-nelienė, Vacys Urbonas, Jurgis Baublys, Viktorija Norvilaitė, ponja Šukienė, Vincas Tamošiūnas, Antanas Grinius, Algirdas Vaitiekaitis, Rožė Bilaitienė, studentas Ratnikas ir Antanas Sukauskas, Susirinkimą atidarė reikalų vedėja Katherine Gribbs. Pakvietė korporacijos direktorių Dr. James McCormick padaryti pranešimą. Po jo apžvalgos padarė pranešimus visų tautybių atstovai. Lietuvius atstovavo St. Kaunelienė. Po atstovų pasisakymų bei pageidavimų buvo priimta rezoliucija. Susirinkimas buvo skaitlingas, svarbus ir naudingas. Lietuvius kambarių įrengti jau yra suaukotta apie 16 tūkstančių dolerių ir vis aukos plaukia. Kas dar neaukavote, paskubinkite savo auką įnešti, nes aukų rinkimas eina prie galo.

L. B. Radijo klubo metinis visuotinis narių susirinkimas įvyks sausio 12 d. 12 val. Lietuvių namuose. Lapkričio 10 d. 12 val. Kultūriniam centre įvyks žurnalistų popietė. Popietėje dalyvaus neseniai atvykęs muzikantas Aloizas Jurgutis ir atsakinės į klausimus apie dabartinę padėtį Lietuvoje. Svečią atlydės Balso pirm. Marija Rudienė. Kviečiami visi detroitiečiai ir apylinkių lietuviai popietėje dalyvausti. Po paklausimų bus kavutė, kurią paruos žurnalistų ponios. Įėjimas nemokamas. Kariuomenės šventės minėjimas įvyks lapkričio mėn. 24 d. Lietuvių namuose. Rengėjai: Ramovėnai ir šauliai. Platesnė informacija bus paskelbta vėliau. Spalio 26 d. Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje Southfielde susituko Irena Butkutė su George A. Richardson. Šauni vestuvinė puota įvyko toje pat parapijos salėje. Dalyvavo per du šimtus artimų draugų. Buvusio prez. A. Smetonos Komitetas atlikęs savo paskirtį, likusį pelną paskyrė spaudai, radijo ir kitoms institucijoms bei organizacijoms sekančiai: "Naujienuoms", "Draugui" ir "Dirvai" po 25 dol., "Keleivui", "Kariui"

Kent Universiteto lituanistika

Lietuviškoji programa Kento valst. universitete gerai progresuoja. Lietuvių kalbą mokoma šiais metais ir bus mokoma ateityje. Liet. Kolekcijs, siekianti jau apie 7000 tomų, auga kasdien. Pastaruoju metu atsiuntė: Jonas Drasutis iš Pittsburgh, Pa., — keturias dešes periodinių leidinių; J. Botyrius iš Brooklyn, N. Y., — dvi dešes knygų ir periodikos; Jonas Pranas Palukaitis iš Lakewood, Ohio — 10 dežių periodikos; Liudas Dovydenas iš Scranton, Pa., — dvi autografuotas knygas; Adomas Kantautas iš Alberta, Canada, — retų periodinių leidinių ir Žibuntas Mikšys iš Paryžiaus — periodikos.

Lietuvių Stipendijos Fondas gavo stiprią pradžią: vienas lietuvis, kuris prašė jo pavarde neskelbti, pažadėjo 5000 dol. Kiti aukoję: Dr. A. Razma — 25 dol., Dr. A. Klimas — 10 dol., Dr. V. Stankus — 100 dol., Algirdas Rukšėnas — 100 dol., Dr. John Cadzow — 100 dol., J. P. ir B. Palukaitis — 10 dol.; viso jau gauta 5,345 doleriai. Šiuo metu organizuojamas lietuvių komitetas surenkamiems pinigams kontroliuoti; jo sąstatas bus netrukus paskelbtas.

Lietuvių kalbos kursas ir Liet. Kolekcijs jau įrodė savo naudingumą: nuo 1972 metų Kento valst. universitete užbaigta viena daktaro disertacija ir trys darbai magistro laipsniui Lietuvai ir lietuvių liečiančiomis temomis. Disertacija pavadinata: The Lithuanian Question in the Third Duma; darbai magistro laipsniui: Augustinas Idzels, Industrialization of Lithuania S. S. R.: a Case Study in Soviet Industrial Location Theory; Theodore W. Jenkins, kurio motina lietuvi — The Grand Duchy of Lithuania: A Bibliography of Primary Historical Sources; Daina Kojelytė — Works in English Dealing with Lithuanian-Americans.

Toks kiekis per nepilnus trejus metus lietuviškosios temomis paruoštų darbų rodo, kiek galima padaryti, ir skatina surinkti 50,000 dol., kurių palikanos bus naudojamos pastoviai finansuoti lietuvių kilmės studentų, apsiimančių rašyti disertaciją apie Lietuvą ar lietuvius. Stipendiją bus pradėdama skirti, kai bus surinkta 20,000 dol., tik, žinoma, bus žymiai mažesnė.

Prasome remti mūsų darbą. Kiekvieną, kad ir mažą, auką siųskite:

The Lithuanian Fellowship Fund
Kent State Foundation
Kent, Ohio 44242
Dr. John Cadzow

"NAUJIEŲ" KIEKVIENO

L I E T U V I O

DRAU S I S T I C I U L I S

Ngamečio BALFO pirmūninko, prelato J. B. KONCLAUS knyga

ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS

404 didelės puslapiai, daug nuotraukų.

Kietai viršėliai \$4.00, minkšti — \$3.00.

Pirmoji knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir kitas tremties vietas. Knygą pasiųsime adresatui, jei prisiųsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

POEZIJOS VEIKALAI

Poezija — kaip pavasaris, kuris pradžioje pro tirpstantį sniegą liepia lazdynui išskleisti mažų deimantų spindimų žiedą, apkauso medžių šakas žirgūnais, kaip konteineris ir pamažu įveda į gamtos vaiduoklį ir garsų stebuklus. Dramatiškai besikeičiančios gamtos scenovaidžiuiose svaigėja juokauja ir verčia poetai, pajėgdami išreikšti žodžiais jausmų ir minčių gėlines.

Naujienuose yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:

1. Augustaitė-Vaičiūnienė, ZVAIGZDĖTOS NAKTYS. Didelio formato, 126 psl. Kaina \$1.—
2. Jurgis Beltrusaitis, ŽEMĖS PAKOPOS. Elegijos, pjesmės, poemos. Kišeninio formato, 157 psl. Kaina \$2.00.
3. Butkus Juozas, EILERASČIAI IR RAŠTAI. 155 psl. \$1.50.
4. Vincas Jonikas, LYDEJAU VIESNIAI VETROJE. Eilų rinktinė, 169 psl. Kaina \$3.00.
5. Kleopas Jurgelionis, GLUDI — LIUDI. Lyrikos eilės, 105 psl. \$2.00.
6. Anatolijus Karys, AUKSINE SEJA. Eilėraščiai, 86 psl. \$2.00.
7. Nadas Rastenis, TRIJU ROZIŲ SVENTE. Eiluotų pasakojimų apie 13 lietuvių lietuvių senovės laikais; su autoriaus iliustracijomis. \$6.00.
8. Nadas Rastenis, THE FOREST OF ANYKSCIAI. Antano Baranauko "Anykščių šilelis", vertimas, 42 psl. \$2.00.
9. Balys Rukša, UGNIES PARDAVĖJAS. Eilės, 95 psl. \$1.00.
10. Stasys Santveras, ATDARAI LANGAI. Rinktinė lyrika, 167 psl., \$3.00.
11. Stasys Santveras, AUKOS TAURĖ. 8-ji lyrikos knyga, 182 psl. \$2.50.
12. Petras Sagalas, SAULELEIDŽIO SPINDULIUOSE. Eiluotų kūrinių rinktinė, 42 psl., \$1.00.
13. Petras Sagalas, PLAUK, MANO LAIVELI. Eilėraščiai, 112 psl. \$1.00.
14. Eugenijus Grudis, AGUONOS IS SMELIS. Eilės, 70 psl., \$1.00.
15. Elena Tumienė, KARALIAI IR SVENTIEJI. Eilėraščiai, 80 psl. \$2.50.
16. Alfonsas Tyruolis, METU VINGIAI. Lyrikos rinktinė, 180 psl. \$3.00.
17. Jonas Valaitis, SENOVES LIETUVIŲ DIEVAI. Mitologijos posmai, 55 psl. \$1.00.
18. Adomas Jasas, BUK PALAIMINTAS. Poezija, 115 psl. \$3.00.

Norėdami įsigyti šias ar kitas knygas, prašome atsilankyti į Naujienu raštinę arba užsakyti paštu, pridėdami čekį ar piniginių orderių.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

Official 1974 Bicentennial Medal

Honors First Continental Congress

PHILADELPHIA — Plans for an eight-week festival kicking off the city's Bicentennial Era

guided the new nation through its war for independence. An eight-member delegation will represent the Congress in the ceremonies in Carpenter's Hall, Oct. 14.

Philadelphia's commemoration will open with a two-day conference of Governors from the 13 original states, hosted by the Commonwealth of Pennsylvania and the Pennsylvania Bicentennial Commission. Many of the events will point to the city's vibrant lifestyle 200 years ago. Others (con-

solely to provide matching grants to state and local government and non-profit Bicentennial group to finance specific Bicentennial projects. The medal, about one and one-half inches in diameter, features a bust of John Adams on the front. Beneath and to the right of the figure of John Adams is the official symbol of the American Revolution Bicentennial.

The reverse depicts a scene commemorating the First Continental Congress, which met at Philadelphia in September 1774.

Designed by Robert A. Weinman, president of the National Sculpture Society, the medal is dated "1774" and comes mounted in a handsome presentation case.

The silver medal will cost \$15.00 and the bronze \$3.50. Send a check or money order accompanied by the purchaser's name and address to ARBA, P.O. Box 1978, San Francisco, California 94101.

ceris, sporting events, symposia) will offer visitors a glimpse of Philadelphia today.

As part of the celebration, the ARBA will offer for sale the only official 1974 Bicentennial medal issued under authority given by the Congress of the United States. The medal is available in silver or bronze, and is being produced by the United States Mint.

The funds raised by the sale of this medal will be used

It's a question of maturity.

A lot of people don't buy U.S. Savings Bonds because they think it takes them 10 years to mature. Take another look. The old green Bond ain't what it used to be. Now Bonds mature in less than 6 years. That's one reason Bonds are so popular nowadays. They're simple to buy, and one of the surest ways to build a nest egg for something (or someone) special.

U.S. Savings Bonds. Maturity at 5 years, 10 months. If you don't

want to use that money right away, there's a 10-year extension privilege. Either way, you'll find that Bonds mature at just the right age for you.

Take stock in America.

Bonds mature in less than six years. Now U.S. Savings Bonds mature in less than 6 years, 10 months. If you don't want to use that money right away, there's a 10-year extension privilege. Either way, you'll find that Bonds mature at just the right age for you.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

KAS ČIA DABAR DAROSI?

JAUNIMO PETEČIĄ TEBELAIKO RŪSYJE

Prof. Aloyzo Jurgučio atsiradimas laisvės kraštuose ir jo kalbos Amerikos Lietuvių konferencijoje, Antano J. Rudžio Lietuvių radio forumo, Chicago Spaudos klube bei kitur laikinai nutildė bendradarbiautojų ir tiltų su sovietais statytojų retoriką. Jas kurį laiką pritildys ir šiomis dienomis laukiamas Simas Kudirka. Taip ne kartą jau yra buvę. Viena paskaita, ruošiamas Chicago "frontininkų", buvo atidėliojama net du kartus dėl tam nepalankių įvykių okupuose Lietuvoje bei Išeivijoje.

Prieš virš dvidešimtmetį iš Vokietijos DP-stovyklų bei kitų emigracijos kryžkelių vis buvo girdimi ir iki nuobodulio kartojami koordinuoti solistų balsai apie tautos primatą. Tikrumoje tie balsai buvo leidžiami ir skleidžiami tikslu kiršinti lietuvių visuomenę ir kelti jos nepasitikimą centriniams lietuvių organizacijoms — Altui ir Vlikui, nors jo pakaitalu buvo įsteigęs Vlaka. Kiek, tikrumoje, jiems rūpėjo tas "tautos primatas" ir jos balsas, galima spręsti iš fakto, kad vienam tos grupės užur-

puotam "paskirų asmenų vieni-tui buvo galimybė paskelbti "Life" žurnale apie dar tada tebevykstančias kovas okupuotoje Lietuvoje, bet tai nebuvo padaryta dėl paprasčiausio apsilėidimo su kai kurių tyčios darbo žymėmis...

Akyliau stebint lietuviško gyvenimo metamorfozes arba kitimus, nesunku įžiūrėti, kad ano meto kai kurie "tautos primato" puoselėtojai tapo bendradarbiautojų bei tiltų su sovietais statybos aktyvistais arba artimais jų bendrakaišiais. Kai tada "tautos primato" sąvoka buvo priemonė kelti nepasitikimą veiksniais ir jų vertę mažinti, taip bendradarbiavimas ir kova dėl jo yra tik viena iš pagrindinių priemonių ne tik griauti veiksnius, bet ir tuo pačiu ardyti LB organizaciją.

Jei anais laikais tautos balsas buvo išreiškiamas veiksmis, tai po 1956 m. jis ryškiai išreiškiamas ne tik veiksmis, bet ir kalbomis taip pat raštais, kaip tai įvykdė Simas Kudirka. Patys tragiškiausi ir dramatiškiausi įvykiai buvo susidėginimai. Juos

visi girdėjo ir darė visas galimas pastangas skelbti jų aidą visam pasauliui, išskyrus bendradarbiautojus bei "tautos primato" šalininkus. Jų sukeltoje retorikoje, veržiantis pro atviras duris ir vis užsimerkus dainuojant "Leiskit į tėvynę", jau užmiršami Naujųjų Pilėnų — Urbonavičiaus ir Stonio bei kitų kovotojų vardai bei jų idealai.

Neleistinu šaltumu buvo suktas Mordavijos kalinių skundas SSSR aukščiausiam sovietui. Jo nuorašas buvo išsiai atspausdintas Naujienų 138 nr. birželio 12 d. Bėgti jo nematėme Akiračiuose, kurių aktyvistu yra — buvęs "tautos primato" propagandistas Drunga, ejęs maršalkos pareigas Verbų sekmadienio LB susirinkime Chicago Marquette Parko apylinkėje. Nebuvo jo nei Laiškai Lietuviams, nei Lituanus žurnaluose, neteko pastebėti nei Darbininke bei kituose "frontininkus" palaikančiuose laikraščiuose. Niekas nesirūpina ir nekelia balso, kur dabar yra bent lietuvių to rašto signatarai — Antanas Astrauskas ir Jonas Šilinskas? Štai tas jų išreikštas tautos balsas, prasiveršęs pro kalėjimų sienas ir įvairias užvaras, pavaizduojamas mūš trūpa ištrauka:

"Gyvybiniai suinteresuoti ne tik fizišku mūsų tautų išlaikymu ir jų ekonomine gerove, bet ir tolimesne jų kultūros pažanga, mes reikalaujame griežto laikymosi konstitucija, nuostatų laiduojančių mūsų tautos ateitį, būtent:

1. Privalomo tautinių kalbų valstybingumo tautinėse ir autonominėse respublikose.
2. Suteikimo ir įgyvendinimo teisės į kultūrinę autonomiją vienos tautinėms mažumoms už jų administracinių sienų, arba panaikinimo privilegijos rusams į šimtinę naudojimąsi ta teise.
3. Išplėtimo sąjunginių respublikų suvereninių teisių turėti tiesioginius santykius su likusiu pasauliu kultūrinėje politinėje ir ekonominėje srityse.
4. Sudarymo respublikų kariuomenių, kaip yra SSSR Konstitucijos §18 numatyta.
5. Perdavimo pilnoms sąjunginių ir autonominių respublikų priklausomybėn jų teritorijose esančių visų pramonės įmonių, o taip pat tautinėse teritorijose esančių natūralių resursų eksploatavimo visų įmonių. Organizavimo tarp respublikinių santykių lygybės pagrindais.
6. Atstatymo pilnos valdžios konstituciniams organams, t. y.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ VIENA IR NEDALOMA

Cicero LB apylinkės susirinkimas įvyko 1974 m. lapkričio mėn. 3 d. Sv. Antano parapijos bažnyčios salėje. Susirinkimas prasidėjo 12 val. Markelis ir Arstikytė isteriškai stengėsi ir siuntinėjo. visuomenei melo dvasią paremtus laiškus, kad visuomenė nesilankytų į bendruomenės susirinkimą ir nuo jo šalintųsi, bet atsitiko atvirkščiai: Cicero lietuvių kolonijos visuomenė ir bendruomenės nariai labai gausiai atsilankė į susirinkimą ir kultūringai reikalus aptarė. Tai sveikali galvojančios Cicero lietuvių visuomenės protestas prieš "Verbų sekmadienio" komedijantus ir "svečius", pradėjusius apylinkės visuomenę skaldyti ir plėsti nesantaiką ir nesugyvenimą.

Sėdintieji ant tvoros ir nežinantieji, į kurią pusę šokti asmenys, galėtų pasimokyti iš sekmadienio apylinkės susirinkimo.

darbo žmonių atstovų sovietams. Griežtai atskirti ribą tarp valstybės valdžios ir partijos įtakos, paskirti SSSR KP veiklos kontrole.

7. Sąjunginių ir autonominių respublikų valdžios politika turi tikrai atlikti jų tautiniam interesams. Savo tautiniam interesams gin ti, kiekvienos tautybės pilietis turi turėti galimybę pasinaudoti teise, suteikiama jam SSSR Konstitucijos §125.

8. Nesilaikydamos Konstitucijos normų ir nuostatų laiduojančių tautyboms suverenumą ir lygybę bei valdančios partijos politika, statanti pavojun pačią mūsų tautų egzistenciją, automatiškai duoda mums moralinį pagrindą pasinaudoti Konstitucijos nuostatų (SSSR Konstitucijos § 17) teise vesti propagandą už mūsų respublikų išstojimą iš SSSR. Veikla pagal minėtą konstitucijos nuostatą neturi būti baudžiama.

Pasirašė iš Pabaltijo: Ziemeļis Juris, Šilinskas Jonas, Astrauskas Antanas, Astra Gunar. Iš Ukrainos: Valimir Bezuglij, Apolonij Berničuk, Vladimir Glyva, Ivan Iljuk, Levko Lukjanenko, Dimitrij Pilinjak, Ivan Pokrovskij, Oleksij Stepaniuk, Andrej Turik. Iš Kaukazo: Vasilian Ovik, Tagajev, Mogamed, Ekimjan Gevorg, Velikjan Valmer".

Šie vyrai, būdami kalėjime, sugebėjo suorganizuoti skundo rašymą ir pasirašymą, taip pat pro kalėjimo užvaras pasijusti į Jungtines Tautas, gi mūsų balsingieji LB veikėjai ir vadai, būdami laisvėje, nesugeba tai institucijai pristatyti jaunimo petičijas su daug parašų. Jie tebeguli PLB pirm. Nainio rūsyje. Todėl ši LB vadovybė man yra panaši į Chicago Tribune bei kituose laikraščiuose spausdinamų komišku vaizdėlių Charlie Brown beisbolo žaidėjų: nemoka žaisti — skiriami vadovais... Dr. Z. Danilevičiui linkiu stiprybės sudarant naują LB vadovybę.

Kas. Mes atėjome į atstatyti tinkamas vėzes. Bendruomenė yra patekusi į vienos grupės rankas, mažos saujelės nepažabotos ambicijos asmenų saujelės. LB negali būti nei vienos grupės ar mažos saujelės ambicingų asmenų saujelės objektu, bet visos Amerikos lietuvių išeivijos ir visų emigracijos kartų bendruomenė, kurioje galėtų sutilti ir gražiai dirbti visi lietuviai, visų įsitikinimų ir pasiūly lietuvių išeiviai, jei jie nėra komunistai ar jų talkininkai.

Bendruomenė gali tik politiškai talkininkauti Amerikoje ALtui, o kitur VLIKui. Jos tiesioginė pareiga yra, turėti turės būti lietuvių išlaikymas ir kultūros reikalai.

Esu optimistas ir jei tik dirbsime vieningai, kantriai ir respektuosime kitų nuomones, mes Bendruomenę tikrai atstatysime į tinkamas ir jos paskirčiai reikiamas vėzes".

Jis tikisi, kad Amerikos lietuvių išeivija padarys viską ir norinčius Bendruomenę vesti prie organizuoto bendradarbiavimo su Maskva statytiniais

pavergtoje Lietuvoje išmes, kaip geras ūkininkas iš savo lauko piktžolės. Desperatiškas jų šmeižimas, desperatiškas pranešimų rašymas, prasilenkiant su žmoniškumu, padaromu ir spaudos žurnalistinės etikos nesilaikymu, padoriems išeivijos lietuviams, siekiantiems teisingumo, vieningumo ir bendruomenėje sugyvenimo, atidarys akis ir parodys, kam kas dirba, kokię kieno tikslai, kas bendruomenę skaldo, kas stengiasi ją atstatyti ir perduoti visiems lietuviams būti jos šeiminkais, bet ne bernais pono vadovaujamoms bendruomenės vardu.

Susirinkimas baigtas tautos himnu. Reporteris

give...
so more will live
HEART FUND

Išėjusi iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Sidlauskio knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos krašto politikai. 102 psl. Kaina \$1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Orderis pus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

J. AUGUSTAITIS

ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA

154 psl. knyga. Kaina \$2.50

Nei vienas žmogus, noris pažinti nepriklausomos Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės apsieiti be J. Augustaitis paruoštos studijos. Ši knyga būtina kiekvienam, norinčiam pažinti netoliną Lietuvos praeitį. Lietuvoje gyvenantieji ir Smetonos valdymo laikotarpį pažįstantieji žmonės tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.

J. Augustaitis knyga galima gauti "Naujienose" darbo valandomis. Kas negali užėti "Naujienas", tai prašomas persiųsti \$2.50 čeki arba Money Orderį, pridėdant 20 c. persiuntimui paštą, tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigų, tuojau knyga pasiųsiame.

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapočinskis, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie leidžiant Lietuvą, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyklose Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais kaina 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POSĖDIS. Minučių tikslumu aprašyta paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra išryškėjęs nesikeičiantis komunizmo klaidingumas pavergiant tautas ir asmenis. 270 psl. \$4.00.

ŽIKAGIETIS ĮSPODŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVŲ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakiuose, Klaipėdoje ir Palangoje. Vaizdūs aprašymai, kaip ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir kaip jai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.50. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kuraltis, MAGISKUOJU KILIMU Į VILNIŲ. Kelionės į Lietuvą įspūdžiai. Ilustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kuraltis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINIS UZDANGOS. Autoriaus pastabumų neapgauna turistų ir agitpropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

Vincas Žemaitis, LIETUVIŲ ETNINIŲ SIENŲ KLAUSIMAI. 3 istoriniai žemėlapiai. 106 psl. Kaina \$2.00.

Vincas Žemaitis, LIUBLINO UNIJO SUKAKTIES PARASTĖJE. 84 psl. Kaina \$1.50.

Šie ir kiti leidiniai yra gaunami. NAUJIESE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL 60608 atsiųskant darbo valandomis arba užsakant paštą ir pridėdant čekį ar piniginę perlaidą.

Neseniai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštą reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

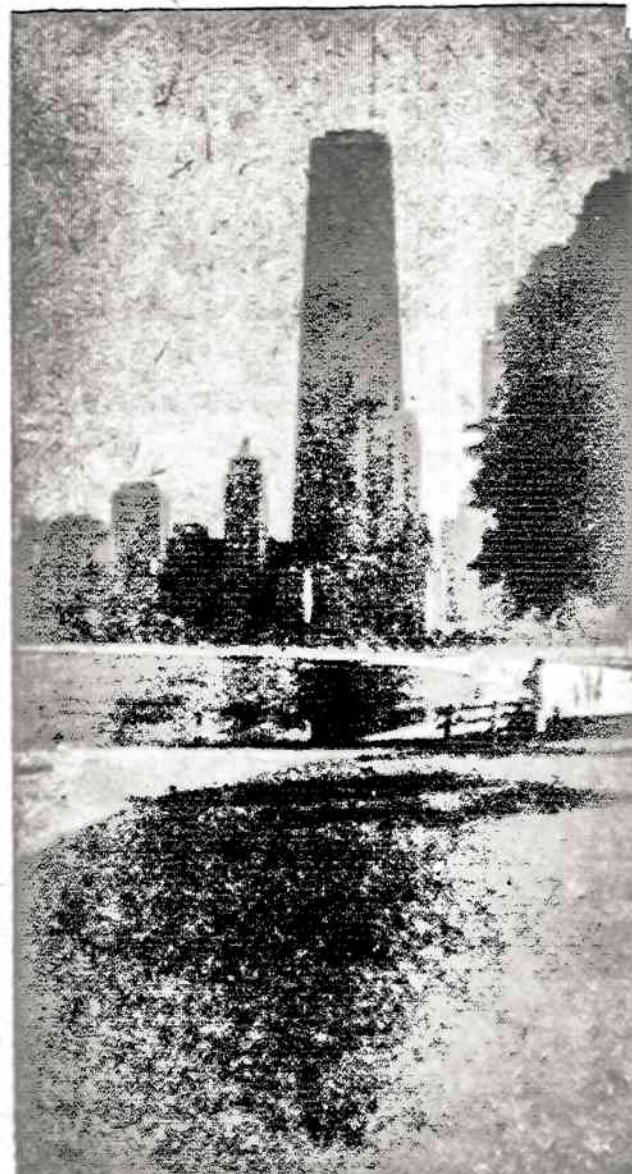
Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knyga galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmia, jie padeda jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

	PER ANNUM:
7 1/2%	\$5,000.00 OR MORE
	4 YEAR MATURITY
6 3/4%	\$5,000.00 OR MORE
	36 MONTHS MATURITY
6 1/2%	\$2,500.00 OR MORE
	1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:
In Chicago \$24.00 per year, \$13.00 per six months, \$7.50 per 3 months. In other USA localities \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$6.50 per three months. Canada \$24.04 per year; other countries \$25.00 per year.

15 cents per copy.

Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiestiuose:

metams \$24.00

pusei metų \$13.00

trims mėnesiams \$7.50

vienam mėnesiui \$3.00

Kitose JAV vietose:

metams \$22.00

pusei metų \$12.00

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

trims mėnesiams \$6.50

vienam mėnesiui \$2.50

Kanadoje:

metams \$24.00

pusei metų \$13.00

vienam mėnesiui \$3.00

Užsieniuose:

Metams \$25.00

pusei metų \$14.00

vienam mėnesiui \$3.50

Naujienuos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, Leidžia Naujienu Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608, Telef. Haymarket 1-6100.

Pilnais reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

Skersadryžiai jau nesitraukia

Stasys Barzdukas, įtakingiausias ir ilgametis Lietuvos Bendruomenės dvasios vadas, pamatęs, kad jo auklėtiniai dar neišaugusių Bendruomenę įstūmė į akligatvę, ėmėsi pamokslauti. Pasaulio Lietuvoje jis parašė įžanginį, kuriame kitiems primena žmoniškąs dorybes, bet kurių praktiškame gyvenime jis pats nesilaiko. Skaitytojams jis aprašinėja pačias didžiausias dorybes, kurioms jis pats nepaisa. Savo laikraščelyje jis turi gražiai tvarkomą lietuvių kalbos skiltelę, bet gražaus lietuviško pavadinimo įžanginiam taip ir nesugalvojo. Įžanginį pradėjo lotyniškai, bet tiksliai lietuviškai vertimui jis neturėjo laiko nei kantrybės.

Barzdukas tvirtina, kad jis visą laiką kreipėsi ypatingą dėmesį į kūrybinę iniciatyvą, pozityvias pastangas ir naudingą darbą. Bet jis prisipažįsta, kad Pasaulio Lietuvoje jo skelbtos studijos nėra tokios naudingos nei kūrybingos. Jis pats ir jo auklėtiniai norėtų būti kitoki, bet „prapatimas daros piktesnis ir už prigimimą“, kaip jis sako. Šį kartą jis pradėjo rašyti apie solidarumą, toleranciją ir demokratijos dvasią, bet tolerantai ir demokratai turi būti kiti, o ne Barzduko auklėtiniai. Matydamas, kad jis pats daro ne tą, ką jis būtų turėjęs daryti, šitokiu būdu jis griebiasi Dr. Vinco Kudirkos pavyzdžio:

„Prieš 82 metų — 1892 metų Varpe Dr. Vincas Kudirka rašė apie mūsų draugijų dygimą ir irimą. Girdi, lietuviai įsteigia draugiją, susivienija ir „džiaugiasi, kad gerai gyventi vienybėje, ir stebis, dėl ko jie anksčiau taip nepadarė“. Tik štai kelioliktame jau susirinkime vienas narys, išsiūrėjęs į kalbancio pirmininko kėlnes, pamato, kad jos kitaip dryžos nei jo paties. Ir daro išvadą: ne, su tokiu žmogumi išvien dirbti negalima. Tada visi skersadryžiai traukiasi ir steigia savo draugiją, kuri visomis jėgomis kovos, „idant kėlnėse nebūtų išilginių dryžių“. Taip dėjosi prieš 80 metų. O kaip yra šandien?“ (Pasaulio lietuvis, 1974 m. Nr. 7, 126 psl.).

Prieš 80 metų skersadryžiai traukėsi. Jie traukėsi ir traukėsi. Tik pagalvokite, kiek žmonių traukėsi ir traukėsi iš Barzduko vadovaujamos Bendruomenės. Dar prieš Barzduką Amerikon buvo atvažiuavę įvairūs emigrantai Bendruomenei organizuoti. Čia buvo Žalkauskas,

TIESA NUGALĖJO, LAISVĖ LAIMEJO

Sunku išsivaduoti iš Sovietų rojaus — pragarų; Simui Kudirkai išvadavimas truko keturis metus

Kaip jautėsi Pakrančių Sargybos laivo Vilgianto marinkai išdave raudoniesiems maskoliams, o gal ir mirėms? Žmogų dėl to, kad jis siekė vienintelio dalyko — laisvės, kaip jie norėjo, kad tas „nesusipratinimas“ ko tyčiausiai praeitų ir būtų užmirštas, kad net išduotojo vardas — pavarde nebuvo skelbiama. Tragedija įvyko naktį 1970 metų lapkričio 25 dieną, bet kad tai buvo Simas Kudirka, tik gruodžio 3 dienos vakarinėje laidoje New York Times galėjo paskelbti iš Washingtono gautą žinią. Taigi kelias dienas mūsų tautietis spaudai ir plačiai visuomenei buvo žinomas tik kaip „Simas“, pagy-

čia važinėjo Krupavičius. Jie buvo įtikinti, kad Bendruomenė atliks savo paskirtį, jeigu ir ją stos visi Amerikos lietuviai. Reikia įtraukti bankus ir bankininkus, reikia įtikinti biznierių ir profesionalus, reikia suorganizuoti tikinčių ir netikinčių. Reikia paruošti tokį statutą, kad apjungtų visus, dirbtų tokį darbą, kuriam visi pritarė. Bet kai Amerikon koją įkėlė lietuviškojo „fronto bičiuliai“, tai aptartas ir sutartas „Bendruomenės statusas“ buvo negeras. Bendruomenę reikia taip sutvarkyti, kad josios priešakyje visą laiką stovėtų frontininkai. „Jie daugiau žino, negu visi kiti lietuviai kartu sudėjus“. „Jie turi patyrimą, jie jauni ir energingi“, — tik leiskite jiems išsiuosti.

Skersadryžiai traukėsi, kol pats įtakingiausias Barzduko auklėtinis atvyko į Čikagą, susirado Cicero apylinkės rinktinę pirmininką ir parodė Barzduko idiegtą toleranciją. Ne lotyniškai, bet lietuviškai jo žodžiai šitaip skambėjo: „Tu jau esi Cicero apylinkės pirmininkas... Man neįdomūs tavo aiškinimai ir nereikalingi tavo argumentai... Pirmininku yra parinktas kitas žmogus, o tu — užmiršk...“ Barzdukas gali prirašyti visus Pasaulio Lietuvio puslapius apie tai, ką Bendruomenės paskirti pareigūnai turi daryti. Bet tegu jis nekalba apie „demokratijos dvasią“ jo auginamoje ir auklėjamoje Bendruomenėje. Cicero buvo parodyta seržantiška netolerancijos dvasia.

Iki to meto skersadryžiai visą laiką traukėsi... Jeigu kas surašytų pasitarimus skersadryžių, tai tas sąrašas būtų ilgesnis, negu Nainio rūsyje gulinti peticija. Bet Cicero skersadryžiai nutarė nesitraukti. Jie ryžosi padaryti galą Bendruomenėje Barzduko idiegtam ir šaknis sleidusiui fanatiškam fariziejiskumui. Negalima kalbėti apie „demokratijos dvasią“ ir diktatoriškai kaitalioti rinkiminis nuostatus. Negalima kalbėti apie toleranciją ir fanatiškai neapkęsti kitokią nuomonę turinčių žmonių. Cicero skersadryžiai ne vieni. Jiems ranką jau padavė visa eilė frontininkų netoleruojamų skersadryžių.

Norėdamos duoti daugiau svorio savo tvirtinimams, Barzdukas pasiūkė ir pagalbą kun. Prano Manelio priminimą Bendruomenės nariams, kad jie privalo „prisi- taikyti prie Bendruomenės santvarkos, pripažinti vadovybę bei jos klausyti...“ Nejaugi Barzdukui neateina mintis, kad ir vadovybė privalo paklusti pagrindinių žmogaus teisių nuostatom? Argi jam neatrodo, kad vadovybė neprivalo šalinti rinktų atstovų? Argi jis nežino, kad demokratijos dvasios negalima naudoti demokratijai griauti? Organizacijos nariai klausia vadovybės, jeigu rinktoji vadovybė daro tai, ką ji privalo daryti. Bet kai vadovybė to nedaro, tai skersadryžiai ryžosi prisiversti ją tai padaryti.

Šitaip „darbo“ metu atrodė Massachusetts Tautinės Gvardijos karinė policija (MP). Ji atsiųsta į Bostoną malšinti riaušius, jei jos kitų dėl prievarta brukamos rasų integracijos.

liau Simas Gružė, Gruzdė ar Gruzdy, nors išduotojo kišeninė knygelė su dokumentais pasilikio Pakrančių Sargybos karininkų rankose, taigi Simo Kudirkos tapatybė buvo žinoma nuo pat pradžios.

Vienas už visus, visi už vieną

Bet Amerikos lietuviai pradėjo savo tautiečio gelbėjimo akciją net vardo-pavardės nelaukę. Užteko, kad jis buvo paskelbtas esąs Lithuanian sailor (lietuvis jūrininkas). „Chicago Lietuvos dienraštis Naujienos dar gruodžio 1 d. laidoje paskelbė tokia informaciją iš Washingtono: Nežinomas lietuvis Simas, kurį amerikiečiai sugrąžino sovietams, sugebėjo padaryti tai, ko ilgai nepadarė įvairios lietuvių organizacijos Amerikoje. Jeigu nekartą kalbėtą apie „tylos uždangą“, kuri gaubia Lietuvos bylą, tai ta uždanga buvo taip pralaužta, kiek praeityje dar nebuvo pasitaikę. Tur būt, visoje Amerikoje nebuvo laikraščio, kuris nebūtų bent trumpai užsiminė apie šį negražių įvykį. Didžio- sios spaudos agentūros AP ir UPI abi davė apie šį lietuvių su- grąžinimą pakartotinas žinias. CBS (2 kanalo) televizijos pro- grama iš New Yorko paskyrė virš 5 minučių visam įvykiui nu- šviesti. Specialios tos stoties ko- respondentas Marvin Kalb iš Washingtono pranešė, kad valsty- bės departamentas buvo informu- totas apie pabėgėlį „Vigilant“ kuteryje, prašantį politinės glo- bos-teisių.

Daugiausia apie lietuvių at- davimą rusams rašė Bostono spauda. „Record American“ ke- tvirtadienį pranešė iš Baltųjų Rūmų, kad ten gaunamas „pro- testų potvynis“ dėl nutarimo su- grąžinti rusams lietuvių jūreivį. Bendrai, didžioji spauda iš pir- mos dienos pradėjo įvykį prie „Martos Vynuogyno“, Amerikos teritoriniuose vandenyse plačia- siai aprašinėti ir Pakrančių sar-

gybą smerkti. Boston Globe smulkiausiai aprašė visą Kudir- kos dramą ir pasikalbėjimą su minėtu latviu žuvies pramonininku Robertu Brieze. Straipsnis rodė prisibijojimą, kad taip žiau- riai sumuštas ir į sovietų lai- vą nutemptas lietuvis „greičiau- sia bus jau miręs“...

Spauda sepiantoji galybė

Kitas plačiausiai skaitomas New York Times vedamajame straipsnyje antrašte „Land of the Free“ rašė: kad pabėgancio jūreivio sugrąžinimas, bendra- darbiaujant Amerikos karini- kams, tikrai yra vienas gėdin- giausių incidentų, kurie bet ka- da įvyko laive, nešiojančiame Amerikos vėliavą. Chicago's Mar- quette Parko lietuvių kolonijos protesto demonstracijoje dalyva- vo labai daug žmonių, ypač di- delis nuosimtis jaunimo. Su žva- kėmis ir lemputėmis demonstra- cija sudarė įspūdingą vaizdą. Il- linois seimo senatorius Frank Savickas su ašaromis pareiškė: „Aš didžiuojuos esąs lietuvis“.

„Worcester Telegram“ įdėjo vedamąjį „Shame at Sea“, ku- riame pasmerkia lietuvių atida- vimą. Labai ilgą vedamąjį įdė- jo „The Indianapolis Star“, kur duodama daug žinių apie Lietu- vą, jos kovas su rusais, okupa- ciją, departacijas ir didžiųjų val- stybių pažadus. Laikraštis klaus- sia: „Kas atsitiko su Amerika?“. Ar amerikiečiai jau ėmė bijoti totalitarinių mušėlių, kad pra- dėjo elgtis kaip Judas?

Protesto demonstracijos

Pirmosios protesto demonstra- cijos dėl politinės prieglaudos ieškojusio žmogaus grąžinimo jo persekiojams pirmiausiai įvyko Hartforde, Baltimorėje, Chicagoje, Los Angeles, Detroi- te ir kt.

„Chicago Daily News“ laiku įsidėjo vedamąjį „Why was free- dom denied?“, kuriame ragina kongresą ištirti įvykį, kuriame

„NAUJIENOS“ ŽEKKVIO NO L I E T U V I O D R A U G A S I R B I Č I U L I S

VARDYS IR ŠOVA - APIE RAŠTIKIO ATSIMINIMUS

Rašo JONAS AUGUSTAITIS

21

Krašto Apsaugos ministerio gen. K. Musteikio pareiga, pagal 1935 m. I. 1 d. Ka- riuomenės vadovybės įstatymą, buvo žiū- rėti teisingo kariuomenės biudžeto sudary- mo, saugojant tautos ūkio smukimą. Mus- teikis, leisdamas vykdyti per dideles ka- riuomenės išlaidas, neatliko savo pareigų ir kartu su Raštikiu alino Lietuvą. Sudar- rinėjant Merkio kabinetą (1939 m. lapkr. mėn.) Raštikis reikalavo į Krašto Apsau- gos ministerius skirti tikrosios tarnybos karininką (paskyrė generolą Musteikį), kai aukšto standarto valstybės K. A. M. yra civiliai, teisingai derinti kariuomenės išlaidas...

KELETAS PAAISKINIMŲ PRIE PAJAMŲ — IŠLAIDŲ LENTELES

1) Prezidento išlaikymo išlaidos suda- rė — 233.262 litų metams. Nors jos di- desnės, kaip buvusių demokratijos laikų prezidentų, kai čia prisidėjo specialios ap- saugos išlaidos, didesnė alga bei represen- tacijos, tačiau toji suma negalėjo padaryti didesnės įtakos į tautos ūkį, todėl plačiau čia nenagrinėjama. Taip pat plačiau ne- nagrinėjamos išlaidos, lentelėje atžymė- tuose punktuose b, c, d.

2) Ministerių Tarybos išlaidos virš tri-

jų milijonų litų, be pajamų, sudaro: a) ministerių algos — 310.000 litų, beveik pu- sė viso Seimo išlaidų — 640.000 litų, neatsi- skaitytina reprezentacija — 72.720 litų ir dvi didelės išlaidų pozicijos — ministerio pirmininko — 1.400.000 litų ir slapti Minis- terių Tarybos kreditai — 1.500.000 litų. Iš šių slaptų Min. Tarybos kreditų buvo šel- piamos Vilniaus Krašto mokyklos ir kiti lietuviški reikalai.

3) Krašto Apsaugos ministerijos išlai- dos žymiai perviršija visų kitų ministerijos išlaidas, tačiau atskirų išlaidų pozicijų „Vyriausybės žiniuose“ nėra ir nežinia, kiek sudarė algos, kareivių maitinimas ir kaip buvo vykdomas biudžetas? Iš tų ne- tiesioginių žinių, kaip matėme, visai neat- rodo, kad būtų buvę taupiai gyventa.

Ministerijos pajamos virš milijono litų sudarė ligoninių, klinikų, laboratorijų, paskolų grąžinimo, baudų, informacijų ir kitokios smulkios pajamos.

4) Švietimo ministerijos, atskaicius pa- jamas, išlaidos sudarė virš 51 milijono litų už visos tautos kultūros reikalus — pra- džios, vidurinę bei universiteto mokslų iš- laidas, specialiųjų mokyklų, mokytojų se- minarijų, tikybinių organizacijų, privačių mokyklų šelpimo išlaidas... Charakterin- gos, šiam sunkiam ūkiškam laikotarpiui, dvi išlaidų pozicijos:

a) Kauno Valstybiniam teatrui — 1.834.000 litų, su specialiu baletu — „Gulbių eže- ru (šokėja Niemėnava) ir b) Švietimo ministerio specialus kredi- tas — 845.000 litų, nepasakyta kokiame rei-

kalui (tautininkų jaunimo organizacijoms šelpti).

Pajamos sudaro apie tris su puse mil. litų, daugiausia mokslapinigiai, vien gim- nazijų ir progimnazijų — 1.279.208 litai.

5) Vidaus Reikalų ministerijos išlaidos, atskaicius pajamas, sudarė virš 34 milio- nus litų. Iš jų didžiausios išlaidos:

a) Apskričių viršininkams ir policijai — 13.898.000 litų;

b) Pasienio policijai — 7.659.000 litų;

c) Socialiniam aprūpinimui — 4.321.000 litų;

d) Viešųjų darbų fondui — 2.946.000 li- tų, sveikatos reikalams — 2.112.000 litų. Sveikatos departamentui — 2.635.000 litų.

Nėra atskirai išlaidų pozicijų Saugumo departamentui (jos yra policijos punktuose). Mano labai kukliu apskaičiavimu, jis išleisdavo per metus apie du su puse milio- nų litų. Tačiau, be Saugumo departa- mento išlaidų, yra išlaidų pozicija — 840.000 litų nusikaltėliams sekti, t. y., išlaidos agentams (snipams) samdyti, sekti nepa- tikimus režimui asmenis. Toji pozicija pirmą kartą atsirado biudžete 1927 m., ji sie- kė — 600.000 litų ir vis didėjo. Prieš tai tos išlaidų pozicijos visai nebuvo.

6) Žemės ūkio ministerijos išlaidos — virš 49 milijonų litų, atskaicius pajamas, virš 28 mil. litų, turėjo virš 20 mil. litų de- ficito, kurį sudarė primokėjimai ūkinai- kams, virš 20 mil. litų prie kainų už eks- portuotus į Angliją bekonus.

7) Apie Susisiekimo ministerijos nuos-

tolius, virš 13 milijonų litų, tenka tik pa- sakyti, kad tai yra eksploatacijos nuosto- lai ir tik jie turėjo figuruoti biudžete, o ne visos Susisiekimo ministerijos apyska- tos su pajamomis ir išlaidomis.

8) Užsienių Reikalų ministerijos paja- mos sudaro pasų ir vizų, „Eltos“ ir kitos smulkios rinkliavos, iš viso — 1.095.000 litų. Tai notarų pripažinimo, žyminio, pa- veldėjimo rinkliavos, kurios buvo aukštos ir žmonės tą labai jautė.

10) Finansų ministerijos įvairių kate- gorijų mokesčių bei rinkliavų pajamos, atskaicius jos išlaidas (ne tik administra- cijos, bet ir jmonių vadovavimo, pvz. spi- rito monopolio), davė jai 219.958.239 litų gryną pajamų, su paskolomis ir išlaiky- mais iš valdininkų algų. Paskutinės dvi kategorijos, išskautos biudžeto subalan- savimo reikalingumais, dėl kariuomenei per didelių išlaidų, bendrai nominaliai (vaizdžiai) didino valstybės pajamas, bet sunkino realiųjų pajamų grupę, — nuošim- čią, paskolų ratų mokėjimą, jų grąžini- mą ir sunkino valstybės ūkiškąją padėtį...

11) Visuomeninio darbo valdybos pa- reigos, — kino filmų, leidimų kontrolės, propagandos ir jos pajamos, kainavo tau- tai — 81.593 litus.

Iš to, kas šio rašinio abiejuose skyriuose (Vardžio ir Šovos) išdėstyta išeina tik tokia išvada:

1) Tautos vadas be vado kvalifikacijų ir valstybinių funkcijų supratimo, ligis- tai troško valdžios, jai įgyti ir išlaikyti ne-

sidrovėjo vartoti visokias priemones, — ne teisėtas, žiaurias ir apgaulingas.

2) Kariuomenė, sudariusi valdžios šal- tinį, tačiau neįstikima vadui — Kubiliū- no perversmas, jojo su štabu likvidavi- mas (90 karininkų iš Kauno igulos atleidi- mas, kariškos dvasios, karingumo kri- timas).

3) Pulk. lt. Raštikio kariuomenės vadu pasiskyrimas, vadovybės su jo štabu lygio smukimas, karingumo mažėjimas; nepa- keliamų krašto ūkiui papildomų lėšų iš- reikalavimas, apdedant aukštais mokes- čiais, akcizu — masines pirmo reikalingu- mo naudojimo prekes bei patarnavimą aukštomis rinkliavomis, iš valdininkų iš- laikymais bei paskolų užtraukimais — jų beprasnis sunaudojimas, nepaurošiant tinkamo gynybos plano. Raštikio politika- vimas, populiarumo siekimas, jojo atlei- dimas, Vitkausko kariuomenės vadu pas- skyrimas bei pateikimas Sovietų akcijon ir be jokio pasipriešinimo Lietuvos okupa- vimas.

(Bus daugiau)

Skaitykite ir plaunkite
Dienraštį
„NAUJIENAS“
Jos visad rašo
TEISYBĖ

Bendruomenės krizė ir mūsų pareiga joje

(Tėsinys)

Dr. Danilevičius kalbėjo, kad Bendruomenės vadovybė neatsirado žmogaus, kuris gintų tautos garbę, tautos didvyrius, paaukojusius savo gyvybes ant tautos laisvės aukuro, kuris protestuotų dėl tų mūsų herojų ir pačios kovojančios tautos išniekinimo, bet atsirado mūsų vadų būginė be reikalo (kenkiant ALTui) Washington ir ten "atstovauoti" mūsų Amerikos lietuviams Lietuvos laisvės klausimais ir reikalais.

Dar toliau, prelegentas atkreipė dėmesį ir akcentavo tai, kad Bendruomenės išrinktieji išrinktieji vadai visai nekreipė dėmesio į neteisėtus veiksmus, vykdomus visokių riaušinių, vertusių B-nės apylinkių legalias valdybas, nereaguota dėl nusikaltimų, pasireikšusių B-nės organų ir kituose rinkimuose. Esą patys JAV LB vadai vietoje darbo teisės ir tvarkos B-nėje važiuoja pada-

rydami tolimą kelią verstį Cicero apylinkės "valdžiai" (Apylinkės valdybai). Jie toleravo — pritarė neteisėtiems Marquette Parko apylinkės valdybos "rinkimams". Jie susidėjo su tais, kurie vykdė Bendruomenėje neteisės veiksmus.

Marquette Parko ir Cicero Apylinkių senąsias (tas neteisėtai nuverstąsias) valdybas PLB Garbės Teismui pripažinus teisėtomis, nelegaliai išrinktosios valdybos Garbės Teismo sprendimų nepripažįsta. Jos toliau tęsia savo nelegalią veiklą, atrodo, JAV LB vyriausios vadovybės pritartimu.

Kas tokioje padėtyje, kada Bendruomenės vyriausieji vadovai privedė Bendruomenę prie tokios gilios krizės, tiesiog prie jos sugniužimo, belieka teisė ir tvarka gerbiantiems ir ją Bendruomenėje atstatyti norintiems belieka daryti?

Reikia imtis kraštutinių priemonių gelbėti Bendruomenę iš tokios netvarkos ir chaoso. To ir buvo imtasi, sudarant tuom tarpu tegul ir ne pagal JAV LB įstatuose numatytą tvarką, naują JAV LB Tarybą ir tikslu ne Bendruomenę skaldyti, o gelbėti ją iš jos suskaldymo, iš netvarkos, iš chaoso, prie kurio ją privedė išrinktieji Bendruomenės vadai nesilaikydami teisės ir piktinaudžiaudami savo įgaliojimai.

"NAUJENOS" KIEKVIENO LIETUVIO DRAUGAS IR BIČIULIS

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailiūną Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA
Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-5439 (buto)

185 North Wabash Avenue
2nd Floor Chicago, Ill. 60601

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS — MARIA NOREIKIENE
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787
Didelis pasirinkimas įvairių prekių.
AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

MOVING — Apdraustas perkraustymas
Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujausi kraustymo įrankiai. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS
2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320
Įvairių prekių pasirinkimas: motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai sertifikatai.
V. VALANTINAS

JUBILIEJINIŲ METŲ NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJENOMS šiemet suėjo 60 metų. Minint tą sukaktį, gerbiant pirmosios Amerikos lietuvių dienraščio steigėjas bei lietuviškos spaudos pirmūnų ir atliekančių būtiną pareigą amžinam lietuvių išlikimui skelbiamas Naujųjų platinimo vaju.

NAUJENOS tvirtai stovi ir kovoja už Lietuvos ir pavergtų lietuvių laisvę, neidamos ir nesidėdamos į sandorius su okupantais ar jų įgaliojimu.

NAUJENOS palaiko visas lietuvių demokratines grupes, jų bendras istitu-cijas ir remia visų lietuvių bendruosius darbus bei tikslus.

NAUJENOS atstovauja tyliąją lietuvių daugumą šiais pasimetimo, retorikos ir politinių iluzijų laikais. Jos yra visiems idomos, naudingos ir reikalingos, net būtinės. Ne veltui, gerose draugijose girti Naujienas yra mada. Lai ta mada tampa jas prenumeruoti.

Todėl Naujųjų vadovybė ir Vajaus komisija Jubiliejinių metų proga skelbdama platinimo vaju kreipiasi į visus lietuvius pasekti lietuviškos spaudos pirmūnų pavyzdžiais užsiprenumeruojant Naujienas tikslu sudaryti grandinę tolimiems darbuose ne tik laikraščio, bet ir visos išsivijios, taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotinio lietuvių reikalo renesanso.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — \$24.00, pusel metų — \$13.00, trims mėn. — \$7.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$22.00, pusel metų — \$12.00, vienam mėn. — 2.50. Užsieniuose — \$25.00 metams. Sėsiapazinimui siunčiama savaitę nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

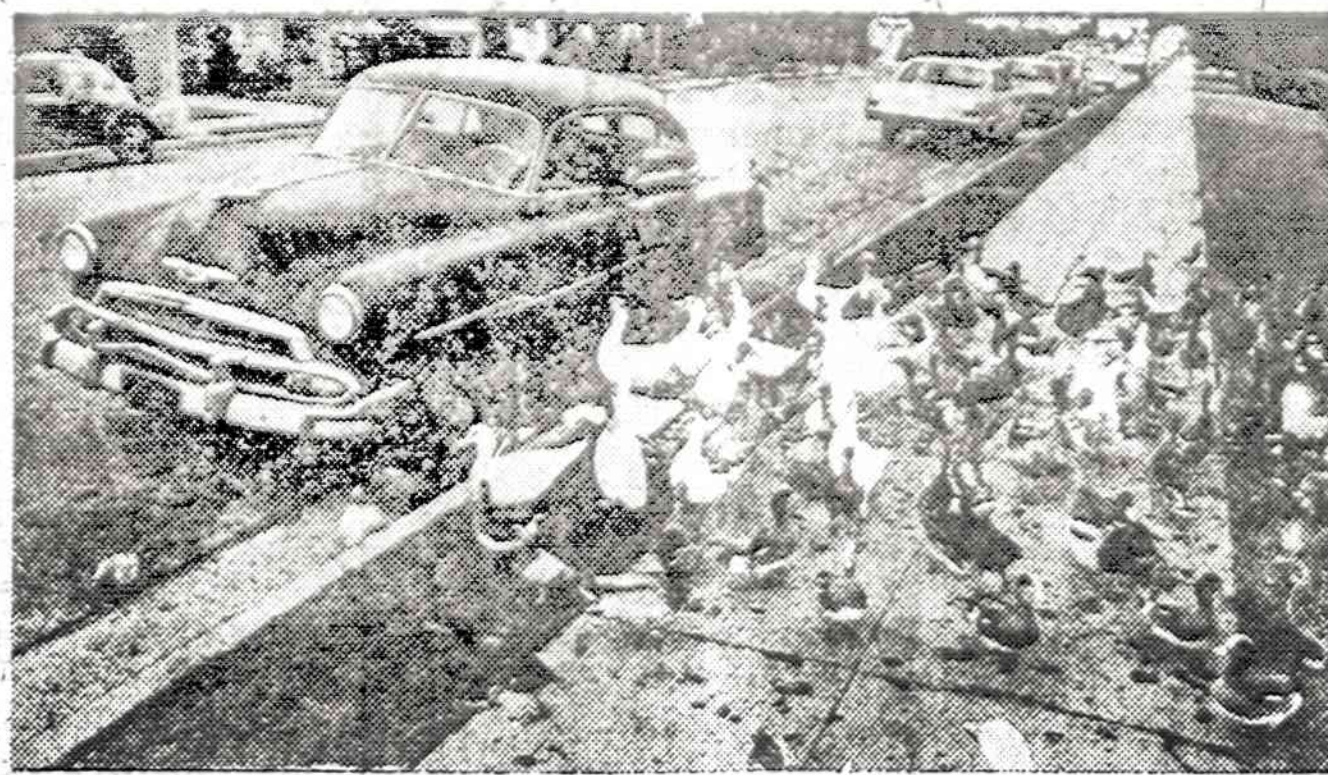
NAUJENOS,
1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill. 60608

☐ Siunčiu _____ dol. Naujųjų prenumeratui, Jubiliejinio vajaus proga paremdamas lietuvišką spaudą.

☐ Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną šavaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PAVARDE IR VARDAS _____

ADRESAS _____

San Francisco mieste viena moteris kasdien atvyksta į tą pačią vietą ir, atsivežusi maišą grūdų, lesina netoli prūdę gyvenančias žąsis ir antis. Moteris nesako savo pavardės ir, kur gyvena.

Baigdamas savo žodį, Dr. Z. Danilevičius pasisakė, kodėl jis būdamas labai užverstas savo profesiniais ir tarnybiniais darbais, pasicėmė tos naujos JAV LB Tarybos pirmininko pareigas. Jis pareiškė jas pa-sicėmęs todėl, kad kiti ji to prašė, neradami žmogaus, kuris drįstų jas pasiimti. Jis kalbėjo: "Aš žinojau, kad einu ne į garbę, ne į malonumą, bet einu į kančią, išstatydamas save šmeižtams, keiksmams ir pan. Ir taip jau yra. Paskaitę paskutinį "Darbininko" numerį — ir sužinosite, kas aš, pagal jį, esu".

Jis pabrėžė, kad naujoji JAV LB Taryba susidarė ne suskaldyti Bendruomenę, o atstatyti jos vienybę, teisėtumui ir jos teisinei tvarkai. Jei dabartiniai Bendruomenės rinktieji vadai tos teisinės tvarkos atstatymo norės, ją atstatyti pažadės, tai naujai susidariusi Taryba likviduos. Priešingu atveju, ji tęs savo veikimą, pereidama į formaliai legalią padėtį ir kvies visas JAV LB apylinkes laikyti ją tikra ir kiekviena dorą lietuvių remti josios darbus.

Paskutiniausiu savo žodžiu Dr. Z. Danilevičius patiškinio tris pagrindinius naujosios JAV LB Tarybos vadovaujančius principus, kuriais jis esąs išdėstęs paskutiniame Lietuvių Kongrese ir ALTO suvažiavime.

(Šias Dr. Z. Danilevičiaus pranešimo pagrindines mintis surašė P. Stravinskas).

NAUJA LEONO XIII-JO FONDO VALDYBA

Naujoji Leono XIII-jo Fondo valdyba išrinkta iš Clevelande gyvenančių Fondo narių. Ją dabar sudaro: Algirdas J. Kasulaitis, pirmininkas, Petras Kliorys, sekretorius, Antanas Tamulionis, vicepirmininkas, Henrikas Idzelis, iždininkas ir Algimantas Pautienis, narys. Valdyba darbą pradėjo 8 m. lapkričio 1 d. Naujosios valdybos nariai yra žinomi visuomenininkai ir politikai; aktyvūs krikščionių demokratų veikėjai, buvę ilgametiai Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos Centro Komiteto nariai.

Praeitoji Fondo valdyba buvo sudaryta iš Detroito gyvenančių Fondo narių ir jai aktyviai vadovavo Dr. Vladas Bublys. (KDI)

KODĖL CUKRUS BRANGUS

Cukrus paskutiniaus mėnesiais keleriojai pabrango. Per vieną mėnesį jo kaina pakilo 25 nuosimčiais. Prieš metus laiko cukraus svaro kaina dar buvo 11 centų, dabar yra daugiau kaip 50 centų. Pirkliai, turintieji kontraktus cukrų supirkti nustatytomis kainomis, laukia dar didesnio kainų pakilimo ir dėlto atsisako dabar cukrų parduoti.

Šiomis dienomis naujas cukraus kainų pakilimas prasidėjo, kai buvo gauta žinia, kad Sovietų Sąjunga nupirko Filipinuose 400,000 tonų cukraus ir ieško pirkti dar 100,000 tonų. Aiškinama, kad Kuba neįstena-

gia patenkinti sovietų cukraus reikalavimų, o sovietai perdaug savo produkcijos parduoti savo satelitams. Cukraus kainų negirdėtas pakilimas aiškinamas svarbiausia tuo, kad šiemet cukraus pareikalavimas nepaprastai padidėjęs, o cukraus derliai buvo mažiauši visoje istorijoje.

Londono firma Woodhouse Drake & Carey apskaičiavo, kad pasaulinis cukraus pareikalavimas bus visu 1.3 milijonų tonų didesnis negu yra viso pasaulio cukraus derlius. Vokiečių analistas F. O. Licht pareiškė, kad bendra Europos cukraus produkcija šiemet bus mažiau kaip 28.7 milijonai tonų. Praeitais metais Europos cukraus produkcija buvo 29.9 milijonai tonų.

ZEMAITĖ APIE LIETUVĄ NEPRIKLAUSOMYBEI IŠAUŠUS

Tautietį lietuvi! Toli gyvenimo tėvynės, toli nuo Lietuvos! Gal nėmaž nesirūpini, kas joje dedasi? Jeigu tavo širdis dar nesukietėjo į akmenį, arba nesušalo į ledą, tai pasišalvyk po švietą, pasiteirauk, ką veikia tavo tėvynė Lietuva! Man ap-rašinėti čia nėra laiko.

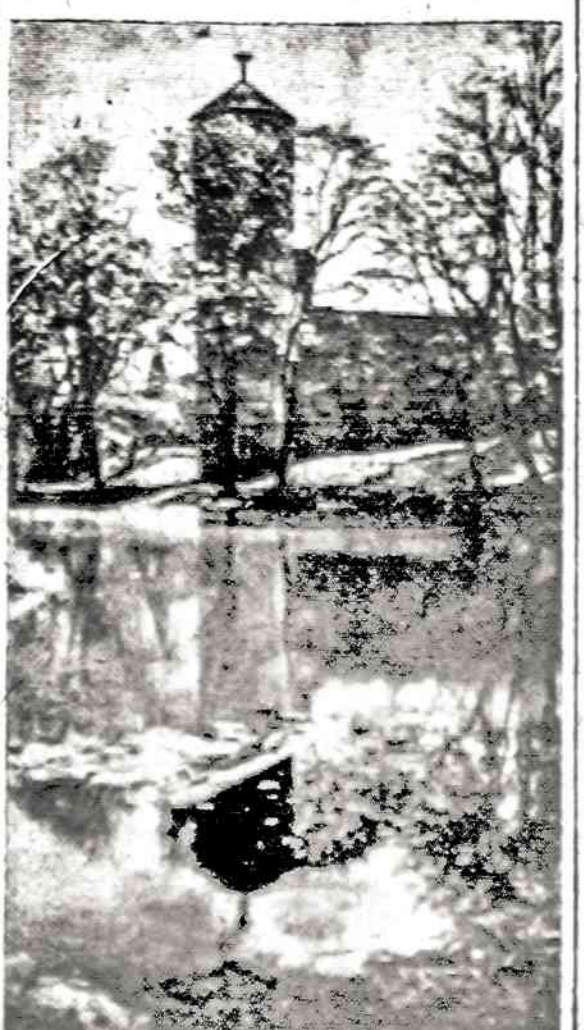
Pasižiūrėk dabar į jos literatūrą, kokia jau užaugo! Nors spauda, žinai pats, užginta tēbra, rašytojai iš visų pusių pripausti ir persekiojami, vienok raštai gyvuoja ir kaskart platinasi. Žiūrėk, kiek pridėjo lietuviškų laikraščių, knygų, apysakų, brošiūrų, dramų, komedijų ir t. t.

Zemaitė
1854 m. gegužės 31 d. gimė rašytoja Julija Zemaitė (mirė 1921. XII. 7).

TRUMPAI

— Dail. Barbora Morkūnienė sugrįžo iš Floridos, smagiai praleidusi 4 savaites atostogų. Buvo Miami ir aplankė daug kitų įdomių vietovių bei muziejų.

— Dail. Janina Marks šią vasarą lankėsi Lietuvoje. Grįžo pilna įspūdžių. Ji taip pat su savo gražiais kūrniais dalyvavo Moterų Dailininkių Sąjungos kolektyvinėje parodoje Balzeco muziejuje. Ją paroda pasibaigia lapkričio 11 d.

Gelgaudų pils

HELP WANTED — MALE Darbininkų Reikia

MACHINISTS
LATHE — PUNCH PRESS
GENERAL MACHINISTS
SET-UP & OPERATE
Minimum 5 years experience. General knowledge of shop work. Salary Above average.
ACME CONSOLIDATED INC.
7220 So. RACINE AVE.
Call Mr. Benjamin 994-1400.

RENTING IN GENERAL Nuomos

BRIDGEPORTE išnuomojamas šil-tas šviesus butas ar kambarys prie patogaus susisiekimo. 812 W. 33 St. 2-me aukšte, dešinėje.
Tel. 225-6779.

— L. V. S. "Ramovė" Chicago Skyriaus narių susirinkimas įvyks 8 m. lapkričio mėn. 10 d. 12 val. Jaunimo Centre. Paskaitą skaitys prof. muz. Alo-lyzas Jurgutis. Atskiri pranešimai nebus siunčiami.

— Dail. Miko Šileikio tapybos paroda Balzeco muziejuje atidaryma sekmadienį, lapkričio 17 d. 3:30 val. popiet.

— Grandies Ansamblis taip pat jo mokytoja ir vadovė Irena Smieliauskienė dalyvaus Montreale LK Moterų d-jos šventės programoje gruodžio 14 d. su Lietuviškų vestuvių inscenizacijomis, vestuvininkų kalbomis, dainomis ir šokiais, taip pat charakteringa kaimo kapela.

— Danguolė Tamulionytė, Cleveland, Ohio, gavo humanitarinių mokslų daktarės laipsnį. Ji moko lituanistinės mokyklos nemokančių lietuviškai klasesė. Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos Tėvų komitetas, vad. V. Palūno, ta proga įaiškė pagerbimo ir padėkos už darbą. Jose dalyvavo tėvai ir artimieji. Dr. D. Tamulionytė visų vardu sveikino mokyklos vedėją Aureliją Balaišienę.

— George J. Gliudys, Jr., Fort Huachuca, Arizona, savo raštu Triumph žurnale prisiminė Rimvydo Gedraičio vieną iš puikiausių šio laikotarpio reportažų "Lithuania: The Tragedy and the Triumph". Ta proga jis suabejojo Kissingerio politikos realumu, nors ji taip vadinama. Pripažinimas Pabaltijai valstybių Sov. Rusijai atneštų toms tautos tragedijai ir dar didesnes komplikacijas. G. J. Gliudys yra feisininkas ir JAV kariuomenės Teismo korpuso narys.

— Chicago Tribune sudarė iš aukšt. mokyklų laikraščio redaktorių reguliarią patariamąją bei akcijos grupę — Teen Task Force įvairiems mokyklų bei jaunimo reikalams ir bendradarbiavimui. Bene įdomiausi reportažai buvo apie įvairius apgavysčių būdus laikant egzaminus, ruošiant darbus ar at-sakinėjant. Tas intymias ži-nias trys dienraščio korespondentai surinko iš 25 aukšt. mokyklų mokinių ir juos pavadi-no sąžiningaisiais. Jų tarpe bu-vo net dvi lietuvaitės — Carol Balchūnaitė ir Rima Janulevičiūtė iš Maria aukšt. mokyklos Marquette Parko apylinkėje.

— Bernice Kavaliauskienė, Cicero, Ill., grįžo iš ligoninės. Sveiksta šeimos gydytojo taip pat mairijos ir sūnaus globa-jama.

REAL ESTATE.

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIMS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIMS

DEL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITES Į

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ PIRKIMAS — PARDAVIMAS — VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI.

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

DIDELIS SKLYPAS, 5 kamb., būn-galov, 63 ir Whipple. Retas pirkinyš nebrangiai.

2 PO 6 SU 3 MIEGAMAIS. Svarus, geras, teisinga kaina. Marquette Par-ke. Puiki proga lietuviui.

4 PO 5 ANT 40' sklypo Marquette Parko apyl. Naujas šildymas. Reikia sutvarkyti palikimą.

PENKI BUTAI IR 2 BIZNIO PATAL-POS. Gražus namas Marquette Parko centre. Pakkimas — reikia skubiai parduoti.

2 BUTŲ MŪRAS, 2x5, atskiri šil-dymai. Prie parko. \$28,000.

10 BUTŲ MŪRAS, naujas dujų šil-dymas, alumi. langai, 60 pėdų lotas, 2 auto mūro garažas, virš \$17,000 pa-jamui. Arti mūso, \$77,000.

MEDINIS APKALTAS 2 butų šva-rus namas, naujas dujų šildymas, 55 pėdų lotas, garažas. Marquette Parke, \$13,500.

DIDELIS 5 KAMBARIŲ OCTAGON mūras, kabinetu virtuvė, naujas dujų šildymas, garažas. Prie "Farmos", \$29,500.

3 BUTŲ MŪRAS ir 2 auto garažas. Arti vienuolyno. \$30,000.

4 1/2 KAMBARIŲ 16 m. mūras ir ga-ražas. Našlė atiduoda už \$15,000.

2 BUTŲ MŪRAS ir 3 kambariai bėnsmante, garažas, arti mūso ofiso. \$28,500.

5 KAMBARIŲ CAPE COD, Alum. langai, karpetai. Sausas beismantas, 50' lotas. 2 auto garažas. Turim rakta. Arti mūso. \$22,000.

KAI NORITE SEDEVŲ

2 BUTŲ 18 METŲ MŪRAS, tviska iš lauko ir vidų. Arti Maria High, \$34,000.

3 BUTŲ OCTAGON originalas, mo-dernus vidų, 3 auto mūro garažas, gražiam Marquette Parke, \$46,500.

2 BUTŲ MŪRAS, nauji 2 dujų šil-dymai, garažas. Arti mūso, Laisvas už \$32,000.

2 BUTŲ MŪRAS, 2x5, atskiri šil-dymai. Prie parko. \$28,000.

10 BUTŲ MŪRAS, naujas dujų šil-dymas, alumi. langai, 60 pėdų lotas, 2 auto mūro garažas, virš \$17,000 pa-jamui. Arti mūso, \$77,000.

MEDINIS APKALTAS 2 butų šva-rus namas, naujas dujų šildymas, 55 pėdų lotas, garažas. Marquette Parke, \$13,500.

DIDELIS 5 KAMBARIŲ OCTAGON mūras, kabinetu virtuvė, naujas dujų šildymas, garažas. Prie "Farmos", \$29,500.

3 BUTŲ MŪRAS ir 2 auto garažas. Arti vienuolyno. \$30,000.

4 1/2 KAMBARIŲ 16 m. mūras ir ga-ražas. Našlė atiduoda už \$15,000.

2 BUTŲ MŪRAS ir 3 kambariai bėnsmante, garažas, arti mūso ofiso. \$28,500.

5 KAMBARIŲ CAPE COD, Alum. langai, karpetai. Sausas beismantas, 50' lotas. 2 auto garažas. Turim rakta. Arti mūso. \$22,000.

VALDIS REAL ESTATE

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

BUTŲ NUOMAVIMAS, IVATŲS DRAUDIMAI, NAMŲ IR NEKILNO-JAMO TURTO PIRKIMAS — PAR-DAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS

BUD'S REAL ESTATE
4369 ARCHER AVE., CHICAGO
TEL. — 254-5554

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu mieste ir užmiesty naujus ir perstatant senus visus rūšiū namų ap-sildymo pečius, air-conditioning, van-dens boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.

DOMAS ŽUKAUSKAS
4444 So. WESTERN AVE.
Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

DĖMESIO

62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI

Tiktai \$112 metams automobilio Liability apdraudimas.

Kreipitis:

A. LAURAITIS
4645 SO. ASHLAND AVE.
523-8775

M. A. ŠIMKUS

Real Estate, Notary Public.

INCOME TAX SERVICE

4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Beto daromi ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4045 Archer Ave., Chicago, Ill. 60632 Tel. YA 7-5980

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO

Telef. 434-4660

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nuda-zomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai prižiūrimu darbininku.

Kainos nebrangios.

3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill. TEL. — 776-5888

Anicetas Garbauskas, sav.